

มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินการกับผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาในคดียาเสพติดตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519*

Legal Measures for Proceeding against Arrested Persons or Suspects in
Narcotic Cases under Narcotics Control Act, B.E. 2519 (1976)

ปฐวี ชีววงกูร**
สอาด หอมมณี***
คมสัน สุขมาก****

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้อำนาจเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการควบคุมตัวผู้ถูกจับก่อนส่งให้พนักงานสอบสวนตามกฎหมายไทยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและหลักสิทธิมนุษยชน ศึกษามาตรการทางกฎหมาย และความเหมาะสมของการบังคับใช้กฎหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายไทย ให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (ICCPR) และสภาพปัญหาตลอดจนข้อจำกัดของกฎหมายในการควบคุมตัวผู้ถูกจับ ในขั้นก่อนพนักงานสอบสวน เพื่อหาแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี(CAT)

ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519มาตรา 14 (3) ประกอบมาตรา 15 ให้อำนาจเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สามารถควบคุมตัวผู้ถูกจับเป็นระยะเวลา 3 วัน โดยมีได้จำแนกประเภทคดีและพฤติการณ์การกระทำผิดของผู้ถูกจับซึ่งมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มิได้ระบุถึงหลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิพื้นฐานของผู้ถูกจับและตามมาตรา 14(6) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มิได้ระบุถึงหลักเกณฑ์ การสอบปากคำของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา

ข้อเสนอแนะของการวิจัยเห็นควรให้มีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมกล่าวคือ ในการควบคุมตัวผู้ถูกจับเป็นระยะเวลา 3 วันนั้น ให้ควบคุมเฉพาะผู้ถูกจับได้ในกรณีการมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 และตามพฤติการณ์แห่งคดี ส่วนในเรื่องสิทธิของผู้ถูกจับและการสอบถามปากคำผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นให้เป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คำสำคัญ : การควบคุมตัว/ ผู้ต้องหา/ การทรมาน

*วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

**นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

****อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

Abstract

The objectives of this Thesis are to study and analyze concepts and theories relating to empowerment of the narcotics control officer to keep a captive in custody before sending the captive to the inquiry official under Thai law, in order to be consistent with the international principles and human rights principles, study legal measures and suitability of law enforcement in preventing and solving narcotics problems under Thai law, as to comply with the international law on human rights under International Covenant on Civil and Political rights (ICCPR), and nature of the problems, as well as limitations of law on custody of the arrested person in the stage before the inquiry official, for approaches to more efficient enforcement of the law relating to narcotics, and to be consistent with the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)

The research yields results that Narcotics Control Act, B.E. 2519, Section 14 (3), in conjuncture with Section 15, empowers the Narcotics Control Officer to keep a arrested person in custody for a period of 3 days regardless of categories of cases and circumstances of offenses of the arrested person, and Section 15 of the said Act does not stipulate the rule of notifying an arrested person about its basic rights, and Section 14 (6) of the said Act does not stipulate the rules of inquiring the arrested person or the suspect.

Recommendations of the research are that the law should be amended for suitability. That is to say, keeping an arrested person in custody for a period of 3 days can be done only in a case where the arrested person has narcotics in its possession for distribution under Narcotics Act, B.E. 2522 (1979), and under specific circumstances of the case. With respect to rights of an arrested person and inquiry of the arrested person or the suspect, the proceeding shall comply with the criminal procedure law.

Keywords : Custody/ Suspect/ Torture

บทนำ

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศต่างๆในโลกต้องประสบกับปัญหาอาชญากรรมในคดียาเสพติดเพิ่มมากขึ้น อันเป็นภัยร้ายแรงในปัจจุบันที่ปรากฏทั้งภายในระดับครอบครัว ระดับชาติและระดับโลกก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ทรัพยากรมนุษย์ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินความมั่นคงของประเทศชาติ เศรษฐกิจ และสังคม โดยจะเห็น ได้ว่าสังคมไทยมิได้เผชิญเฉพาะปัญหาอาชญากรรมพื้นฐาน อาทิ เช่นคดีที่เกี่ยวกับชีวิตร่างกาย คดีที่เกี่ยวกับ ทรัพย์สินหรือคดีที่เกี่ยวกับเพศเท่านั้นแต่กำลังเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมพิเศษที่มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการ อย่างต่อเนื่องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นเครือข่ายซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบอย่าง รุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ ทำให้กระบวนการยุติธรรมต้องเข้ามามีส่วนสำคัญ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆตั้งแต่กระบวนการสืบสวน สอบสวน จับกุมตัว ผู้กระทำความผิด การควบคุมตัว การรวบรวมพยานหลักฐานการพิจารณาสั่งฟ้องคดี การนำพยานหลักฐานเข้าสืบ เพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดจนศาลมีคำพิพากษาคดีถึงที่สุด

ประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายและเป็นระบบการดำเนินคดีอาญาแบบกล่าวหา ซึ่งมีวิธีค้นหาความจริงในคดีโดยมีเนื้อหาวาทุกองค์กระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีหน้าที่ต้องร่วมกันและช่วยกันค้นหาความจริงซึ่งกระบวนการก่อนพิจารณาคดีนั้นเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการค้นหาความจริงและนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ในกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปเพื่อประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานกฎหมายจึงได้กำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมายมีอำนาจหลายประการ เช่น การค้น การจับ การควบคุมและกักขังไว้ในระหว่างการสอบสวน สถานที่ในการควบคุมตัวผู้ถูกจับในคดีอาญาติดอึกทั้งสิทธิของผู้ถูกจับในระหว่างการควบคุมตัวในชั้นก่อนพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นกระบวนการที่ก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในเรื่องการควบคุมตัวผู้ถูกจับหรือการเอาตัวผู้ถูกจับไว้ในอำนาจของรัฐนอกเหนือจากอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งถือเป็นกฎหมายทั่วไปหรือกฎหมายแม่บทในการดำเนินคดีอาญาทั้งยังมีกฎหมายอีกหนึ่งฉบับนั้นก็คือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐเพื่อควบคุมตัวผู้ถูกจับเพื่อทำการสืบสวนสอบสวน โดยมีได้มีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ไว้ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมิฉะนั้นแล้วจะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติดังจะเห็นได้จากกรณีเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2560 เวลาประมาณ 02.30 เจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตท้องที่ค้นนายวได้เข้าค้นตัวผู้ต้องสงสัยในคดียาเสพติดโดยไม่มีการแจ้งสิทธิและมีการใส่กุญแจมือโดยใช้กำลังประทุษร้ายบุคคลดังกล่าวทั้งที่ไม่ได้มีการต่อสู้หรือขัดขืนเพื่อให้บุคคลดังกล่าวรับสารภาพว่ามียาเสพติดไว้ในครอบครอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและวิวัฒนาการแนวคิดทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตัวผู้ถูกจับก่อนส่งให้พนักงานสอบสวนตามกฎหมายไทย และหลักสากลและหลักสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมาย และความเหมาะสมของการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายไทย และตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (ICCPR)
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพของปัญหาและข้อจำกัดของกฎหมายในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในชั้นก่อนพนักงานสอบสวน เพื่อหาแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้สอดคล้องกับหลักสากลและสิทธิมนุษยชนต่อไป
4. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้อำนาจเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการควบคุมตัวผู้ถูกจับก่อนส่งให้พนักงานสอบสวน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการทำการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ในเรื่องหลักสากล กฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคี เช่น กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (ICCPR) และอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) และบทความและวารสาร รายงานการวิจัย เอกสารเผยแพร่ ของหน่วยงานเอกชนต่างๆ วิทยานิพนธ์ รายงานสัมมนา ตำรากฎหมาย หนังสือพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบออนไลน์ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth

Interview) เจ้าหน้าที่จากกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยจำกัดขอบเขตของการศึกษา เฉพาะปัญหาในการดำเนินการของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 14 (3)(6) และมาตรา 15 ตลอดจนศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (ICCPR) และอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) รวมทั้งผู้ศึกษาจะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้แก่ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหพันธ์เยอรมนี เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

ในประเทศไทยความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดมีลักษณะแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป จึงมีการออกกฎหมายหลายฉบับ เพื่อรองรับการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่โดยกฎหมายบัญญัติให้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานในการดำเนินคดีในชั้นก่อนพนักงานสอบสวน โดยเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ค.ศ.) มีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับเป็นเวลาถึง 3 วัน โดยไม่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้งไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงสิทธิที่ผู้ถูกจับควรได้ทราบหรือควรได้รับ ซึ่งอาจนำไปสู่การถามปากคำผู้ต้องหาโดยมิชอบเพื่อให้รับสารภาพ ถือเป็น การกระทบสิทธิและเสรีภาพของบุคคล การที่กฎหมายให้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) โดยมิได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ทำให้ขัดแย้งกับหลักนิติธรรม (The Rule of Law) และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขอบเขตการวิจัย

การวิจัยจำกัดขอบเขตของการศึกษา เฉพาะปัญหาในการดำเนินการของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 14 (3)(6) และมาตรา 15 ตลอดจนศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (ICCPR) และอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) รวมทั้งผู้ศึกษาจะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้แก่ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสหพันธ์เยอรมนี เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ต่อไป

ผลของการวิจัย

1. ปัญหายาเสพติดในการควบคุมตัวผู้ถูกจับเป็นเวลาไม่เกิน 3 วันของ เจ้าพนักงานในคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

ถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากผู้ถูกจับในคดียาเสพติดนั้น มีหลายประเภทไม่ว่าจะเป็น ผู้เสพ ผู้มีไว้ในครอบครอง ผู้มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และผู้จำหน่าย เป็นต้น โดยเฉพาะในกรณีที่ถูกจับเป็นผู้ที่ครอบครองยาเสพติดในปริมาณมาก ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดในโทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 วรรคสาม วางหลัก

ไว้ว่า ผู้ที่มียาเสพติดค่านวมเป็นน้ำหนักสารบริสุทธิ์เกิน 20 กรัมขึ้นไป ต้องได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต ผู้ที่มียาเสพติดดังกล่าวควรจะต้องถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการควบคุมตัวไว้เป็นระยะเวลา 3 วัน เพื่อทำการขยายผลในคดียาเสพติด ส่วนผู้ถูกจับที่ได้มีพฤติการณ์ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ถือว่ายังไม่มีเหตุอันควรที่จะควบคุมตัวผู้นั้นไว้เป็นระยะเวลา 3 วัน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 15 เพราะคดีที่มีโทษเพียงเล็กน้อยหรือมีโทษไม่มากนัก พนักงานสอบสวนก็ยังคงมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับนั้นไว้เพื่อทำการสอบสวนปากคำเป็นระยะเวลาถึง 48 ชั่วโมงอยู่แล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87

ด้วยเหตุนี้เองจึงควรมีการแก้ไขกฎหมาย เพื่อความชัดเจนและการแบ่งแยกประเภทของคดีในการควบคุมตัวผู้ถูกจับในคดียาเสพติด และการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ถูกจับในคดียาเสพติดตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 นั้น มิได้มีการระบุถึงการแจ้งสิทธิต่างๆ ให้แก่ผู้ถูกจับซึ่งถือเป็นหลักสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้ถูกจับทุกคนควรจะได้รับเนื่องจากได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ผู้ศึกษาเห็นควรนำเอาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7/1 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยการระบุไว้ให้ชัดเจนในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 15 เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถใช้อำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อคุ้มครองผู้ถูกจับไม่ให้ถูกล่วงละเมิดถึงสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลอีกด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน และความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

3. ปัญหาในการถามปากคำผู้ต้องหาในคดียาเสพติดในระหว่างการควบคุมตัวเพื่อทำการสอบสวนตามมาตรา 14 (6) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

ประเทศไทยเป็นภาคีใน กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) และ อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment : CAT) ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องโดยต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยได้นำเอาหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ในส่วนของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 นั้น มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการสอบสวนผู้ต้องหาไว้โดยเฉพาะ และแม้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ที่ให้นำวิธีพิจารณาในคดีอาญามาใช้กับคดียาเสพติดด้วยโดยอนุโลมนั้น ก็เป็นการนำเอาวิธีพิจารณาในชั้นศาลมาใช้เท่านั้น แต่สำหรับการพิจารณาในชั้นก่อนพนักงานสอบสวนมิได้ให้นำมาใช้ ทำให้เจ้าหน้าที่มีอาจทราบได้ว่าจะใช้วิธีการสอบปากคำอย่างไร จึงทำให้บางครั้งเกิดปัญหาการใช้วิธีการสอบปากคำโดยวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การทำร้ายร่างกาย ชูเช็ย หลอกหลวง เพื่อให้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพ มากกว่าการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดี ซึ่งอาจเกินเลยถึงขนาดทำให้ผู้ต้องหาในคดียาเสพติดได้รับอันตรายสาหัส หรือเสียชีวิต ดังที่ปรากฏในข่าวที่ได้นำเสนอมาข้างต้น ดังนี้ผู้ศึกษาเห็นควรนำเอาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยการระบุไว้ให้ชัดเจนในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 15 เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถใช้อำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อคุ้มครองผู้ต้องหาไม่ให้ถูกล่วงละเมิดถึงสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ของบุคคลอีกด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน และความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ตามมา สำหรับการควบคุมตัวผู้ถูกจับเป็นเวลาไม่เกิน 3 วัน ของเจ้าพนักงานในคดียาเสพติด ยังคงถือเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงในกรณีที่ผู้ถูกจับเป็นผู้ที่ครอบครองยาเสพติดในปริมาณมาก ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 วรรคสาม ซึ่งวางหลักไว้ว่า “ผู้ที่มียาเสพติดคำนวณเป็นน้ำหนักสารบริสุทธิ์เกิน 20 กรัมขึ้นไป ต้องได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต” ดังนั้นผู้ที่มียาเสพติดดังกล่าวจะต้องถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการควบคุมตัวไว้เป็นระยะเวลา 3 วัน เพื่อทำการขยายผลในคดียาเสพติด ส่วนผู้ถูกจับที่ได้มีพฤติการณ์ดังกล่าว ถือว่ายังไม่มีเหตุอันควรที่จะควบคุมตัวผู้นั้นไว้ จึงเห็นควรมีการแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการแบ่งแยกประเภทของคดี สำหรับการควบคุมตัวผู้ถูกจับในคดียาเสพติด และเพื่อให้การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเห็นควรเพิ่มเติมข้อความดังต่อไปนี้ บัญญัติไว้ในมาตรา 15 วรรคสองแห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 “การควบคุมตัวผู้ถูกจับตามวรรคแรก ให้ใช้บังคับเฉพาะกรณีผู้ถูกจับมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย รวมถึงตามพฤติการณ์แห่งคดีที่มีลักษณะจำหน่าย ผลิต นำเข้า ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522”

2. แม้ว่าการควบคุมตัวผู้ถูกจับในคดียาเสพติดจะมีกฎหมายบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ แต่เพื่อให้เป็นมาตรฐานสากลในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งถือเป็นหลักขั้นพื้นฐานถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกจับและเพื่อป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิของผู้ถูกจับเกินสมควร ตามที่เกิดปัญหากรณีผู้ถูกจับในคดียาเสพติดไม่ทราบถึงสิทธิของตนเอง จึงควรนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับใช้ โดยพิจารณาจากมาตรา 7/1 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก และให้ผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหา มีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว
- (2) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน
- (3) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร
- (4) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหามีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง” โดยเห็นควรเพิ่มเติมข้อความดังต่อไปนี้ บัญญัติไว้ในมาตรา 15 วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 “การควบคุมตัวผู้ถูกจับต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิให้เป็นไปตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

3. จากปัญหาการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาระหว่างการสอบปากคำของเจ้าพนักงาน ประกอบกับการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสิทธิมนุษยชน และกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (ICCPR) และอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ศักดิ์ศรี (CAT) ซึ่งในส่วนพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 นั้น มิได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการสอบสวนผู้ต้องหาไว้โดยเฉพาะ จึงทำให้บางครั้งเกิดปัญหาการใช้วิธีการสอบปากคำโดย

วิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การทำร้ายร่างกาย ชูเชิญ หลอกหลวง เพื่อให้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพ มากกว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงในคดี ซึ่งอาจเกินเลยถึงขนาดทำให้ผู้ต้องหาในคดีอาชญากรรมได้รับอันตรายสาหัส หรือเสียชีวิต

ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นควรนำเอาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ซึ่งบัญญัติว่า “ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องหา” มาใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถใช้อำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อคุ้มครองผู้ต้องหาไม่ให้ถูกล่วงละเมิดถึงสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลอีกด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน และความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โดยเห็นควรเพิ่มเติมข้อความดังต่อไปนี้ บัญญัติไว้ในมาตรา 15 วรรคสี่ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม พ.ศ. 2519 “ในการถามคำให้การผู้ต้องหาในระหว่างควบคุมตัว ห้ามมิให้เจ้าพนักงานทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องหา”

เอกสารอ้างอิง

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2557). สารระสำคัญ อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือ ที่ร้ายยิ่งกว่า. Retrieved from http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/images/rlpd_๑/International_HR/2557/CAT.pdf.
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2558). สารระสำคัญกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง. Retrieved from http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/images/rlpd_1/International_HR/2557/tran_ICCPR-2.pdf
- เกียรติขจร วิจารณ์สวัสดิ์. (2521). การควบคุมอำนาจพนักงานสอบสวนตัวอย่างของสหรัฐอเมริกา. *วารสารนิติศาสตร์*, 9(4), 44-60.
- จรรย์ โฆษณานันท์. (2556). *สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน: ปรัชญากฎหมายและความเป็นจริงทางสังคม (Human Rights without Frontiers: Philosophy Law and Social Reality)*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ชาติชาย สุทธิกลม. (2549). การบังคับใช้กฎหมายในคดีอาชญากรรม : ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข. ใน *การอบรมหลักสูตร “ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.)” รุ่นที่ 9* วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- ภัทรพร สุคนธวิช. (2551). *ความเป็นธรรมของการดำเนินคดีชั้นพนักงาน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มยุรา วิมลโลหการ. (2553). *การแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมโดยใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.